

SCARLET STONE

Stage Adaptation

مهره سرخ

اقتباس برای صحنه

Based on the *Shahnameh* by Ferdowsi

and a poem by Siavash Kasrai

Adapted for stage
by
Shahrokh Yadegari

Adaptation of *Shahnameh*, Bahre Tavit and Pardeh Khani
in collaboration with
Gordafarid (Fateme Habibi)

English Rendition
by
Siavouche Nemat-Nasser
Assisted
by
Éva Nemat-Nasser

Mandel Weiss Forum Theatre, UCSD, Nov. 19, 2011.

Freud Playhouse, UCLA, Dec. 10-11, 2011.

Scene 1 - OPENING - DUSK - EMPTY STAGE

Lights come up with a climactic sound representing
the end of the fight between ROSTAM and SOHRAB.
SOHRAB is seen center stage without us seeing his face.

Stage Direction - SOHRAB exits - Light up on STORY TELLER

STORY TELLER

A scholar of ancient tales
Collecting old stories, observes

It is a curtain behind a curtain behind a curtain
It is the seven hurdles over and over again

From the words of the learned man
I now present one story

The Elder recalls
Rostam at dawn one day

Feeling sad, filled his quiver with arrows
Set out to hunt

As he approached the Turkman border
He saw a vast plain teeming with wild game

With bow, arrow, mace, and lasso
Brought down many beasts

پژوهنده روزگار نخست

گذشته سخنها همه باز جست

همه پرده در پرده در پرده است

همه هفت خوانهای گسترده است

ز گفتار دهقان یکی داستان

بپیوندم از گفته باستان

ز موید بر آن گونه برداشت یاد

که رستم یکی روز از بامداد

غمی بد دلش ساز نخچیر کرد

کمر بست و ترکش پر از تیر کرد

چو نزدیکی مرز توران رسید

بیابان سراسر پر از گور دید

به تیر و کمان و به گرز و کمند

بیفکند بر دشت نخچیر چند

Spitted a heavy beast
To him light as a feather

Satisfied, Rostam slept
His horse Rakhsh grazing in the meadow

When Rostam awoke
He did not find his horse

Distressed, he crossed the border
Toward Samangan

Rostam was greeted by the King and nobles

The King told him
No one dares to challenge Rostam

Be my guest tonight and be not distressed
All will be resolved to your satisfaction

Should I have to search all of Samangan
I shall find your horse

Rostam was led to a place fit for a prince
Scented with rosewater and musk

یکی نره گوری بزد بر درخت

که در چنگ او پر مرغی نسخت

بخفت و برآسود از روزگار

چمان و چران رخس در مرغزار

چو بیدار شد رستم از خواب خوش

به کار امدش باره دستکش

غمی گشت چون بارگی را نیافت

سراسیمه سوی سمنگان شتافت

پذیره شدندش بزرگان و شاه

کسی کاو بسر بر نهادی کلاه

بدو گفت شاه سمنگان چه بود

که یارست با تو نبرد آزمود

تو مهمان من باش و تندی مکن

به کام تو گردد سراسر سخن

و دیگر که رخست به جای آورم

سمنگان همه زیر پای آورم

سزاوار او جای آرام و خواب

بیاراست و بنهاد مشک و گلاب

Meanwhile, Tahmineh, daughter of the King

In front of a mirror,

Humming, drunk with love

Her hair blowing in the wind

Anxious for Rostam's arrival

از آن سو ته‌مینه یکی دخت شاه سمنگان

در برابر آینه

سرمست عشق و زمزمه پرداز

گیسو فکنده در نفس باد

در انتظار رستم دستان

Scene 2 - Rostam Solo

Stage Directions:

Story Teller introduces Rostam, music begins,
ROSTAM Enters - Story Teller exits

ROSTAM'S SOLO Dance

Scene 3 - Tahmineh and Rostam

ROSTAM sits center stage; Music begins for Tahmineh's entrance, Rostam is on the floor in shadow, not seen.
Tahmineh shows up seductive and dreamy

STORY TELLER enters and stays in the shadows

STORY LETTER (on behalf of Tahmineh)

They are saying, Rostam	آوازه داده اند و تهمتن
Whom so ardently I desired	از راه می رسد
On foot is approaching the town	دلخواه دور من
Rostam was far away, Samangan is here	با گامهای خویش به درگاه می رسد
What magical force	رستم کجا و شهر سمنگان ما کجا ؟
Draws him to my place	نیروی چیست این
The hunt for wild game	کورا چنین به سوی شبستان ما کشد ؟
The loss of Rakhsh	آخر شکار گور و گمشدن رخس
Each must be by design	هر یک بهانه ای است در انبان روزگار
So that this night	تا فرصتی پدید کند بر نیاز من
I would attain	ای رهنمای چرخ فلک در شبی چنین
My life-long desire	کامم روا بدار
Oh you, heavenly guide	این بانگ بشنوید
On a night like this	این شور در افتاده به شهر از برای اوست
Satisfy my thirst	این کوه و دشت و برزن و بازار
Listen to the cheers	وین کاخ و بارگاه
All this excitement in our city	یا هر چه از من است
Is for him alone	دل و دیده جای اوست
This country and its wealth	اینک که ناگهان
This castle and its surround	از راه می رسد
Are all mine	ای اینه بگو
Yet Rostam is the only one	من چون کنم چه سان که خوشایند او بود ؟
To take my heart	گیسو چگونه بر شکم باز
And all that is mine	یا در میان این همه رنگینه جامه ها
Now that he so suddenly	آخر کدام یک بگزینم ؟
Has arrived	با او سخن چگونه گشایم
	آرایه چون کنم که به چشمش نکو بود ؟

Tell me mirror
What should I do to please him
How should I arrange my hair

Which of these colorful gowns
Should I wear

What should I tell him
How should I make up my face
To delight him

Am I not well-known
For my beauty and grace
That no other has ever possessed

Rostam is the only one
To soothe my flaming love

With the gentle rain
Of midnight dew

So that a special child
Into my arms
Would be placed

آیا نه من به دلبری و حسن شهره ام
دیگر کرا رسد
جز تهمتن که بر گل آتش گرفته ام
باران شبنمی برساند ؟
آری که را سزد
تا کودکی یگانه دوران
بر دست و دامنم بنشانند ؟

Stage Directions

Tahmineh Approaches Rostam to wake him up, the two engage in a slow dance, ending in a fast dance. The music ends in an emotional and romantic feel. Rostam and Tahmineh exit, Rostam strong, victorious with feeling; Tahmineh, introspective, happy, proud.

Scene 4 - Stage Direction

Story Teller enters and introduces Sohrab, Story
Tellers tell of the growth of Sohrab and ends with
when Tahmineh tells him that Rostam is his father

STORY TELLER

She slept in his arms

Though in secret

The night felt heavy

And very long

The seed for a new pearl was sown

As Rostam realized she had conceived

Love for her flared in his heart

Nine months hence, the King's daughter

Bore a son radiant as the full moon

Because of his bright and happy face

Tahmineh named him Sohrab

You could say in strength he is Rostam

Brave like Saam and his other ancestors

In a month he looked like a one-year-old

Resembling Rostam

At three he mastered the art of polo

And at five, archery

چو انباز او گشت با او براز

ببود آن شب تیره تا دیر یاز

به کام صدف قطره اندر چکید

زقطره یکی گوهر آمد پدید

بدانست رستم که او بر گرفت

تهمتن به دل مهرش اندر گرفت

چو نه ماه بگذشت بر دخت شاه

یکی پورش آمد چو تابنده ماه

چو خندان شد و چهره شاداب کرد

ورا نام تهمینه سهراب کرد

تو گفתי گو پیلتن رستم است

وگرسام شیرست وگرنیرم است

چو یک ماه شد همچو یک سال بود

برش چون بر رستم زال بود

چو سه ساله شد زخم چوگان گرفت

به پنجم دل تیر و پیکان گرفت

When he was ten
No one could challenge his skill and strength

چو ده ساله شد زان زمین کس نبود
که یارست با او نبرد آزمود

Stage Direction - Sohrab's introduction with
Dance

After the solo dance Sohrab exits,.

STORY TELLER

No one had seen such horsemanship
You may say he was Saam in the saddle

عنان دار چون او ندیدست کس
تو گفتی که سام سوارست و بس

His head reached the sky
His abilities unmatched

بلندیش بر آسمان رفته گیر
سر بخت گردان همه خفته گیر

His battle-cry exceeded the thunder
His mammoth arms resisted all swords

چو آواز او رعد غرنده نیست
چو بازوی او تیغ برنده نیست

Stage Direction -Sohrab and Tahmineh enter from
two sides

STORY TELLER (on behalf of Sohrab)

He went to his mother, Tahmineh
And harshly demanded

بر مادر آمد بپرسید زوی
بدو گفت گستاخ بامن بگوی

I outmatch all my peers
My head reaches the sky

که من چون ز همشیرگان برترم
همی به آسمان اندر آید سرم

Whose seed am I – What is my heritage
What do I say when asked of my father

ز تخم کیم وز کدامین گهر
چه گویم چو پرسند نام پدر

Should you deny me the answer
I will deny you your life

گر این پرسش از من بماند نهان
نمانم تورا زنده اندر جهان

STORY TELLER (on behalf of Tahmineh)

Listen to my words my dear son
Be happy and not angry

بدو گفت مادر که بشنو سخن
بدین شادمان باش و تندى مکن

You are Rostam's son
A descendant of Saam of great strength

تو پور گو پیلتن رستمی
ز دستان سامی و از نیرومى

In secret, she gave Rostam's letter to Sohrab

یکى نامه از رستم جنگ جوى

Three dazzling rubies adorned its seal
It came from Iran, sent by his father

بیاورد و بنمود پنهان بدوى

She told Sohrab
Keep this hidden from Afrasiab

سه یاقوت رخشان به سه مهره زر
از ایران فرستاده بودش پدر
بدو گفت افراسیاب این سخن
نبایدکه داند ز سر تا به بن

STORY TELLER (on behalf of Sohrab)

With such a lineage
Why should I keep it a secret

Great warriors of all times
Would be speaking of Rostam's exploits

From Turan warriors
I will amass a boundless army

I will dethrone Kae Kavous, King of Iran
End the Tus Dynasty

Hand to Rostam King Kavous's Crown
Place him on the throne

Then from Iran I will attack Turan
Remove King Afrasiab

Make you Queen of Iran

Since Rostam is the father and I am the son
No one else should wear the Crown

چنین گفت سهراب کاندل جهان
کسی این سخرا ندارد نهان
بزرگان جنگ‌آور از باستان
ز رستم زنند این زمان داستان
نبرده نژادی که چونین بود
نهان کردن از من چه آیین بود
کنون من ز ترکان جنگ‌آوران
فراز آورم لشکری بی کران
برانگیزم از گاه کاووس را
از ایران ببرم پی طوس را
بگیرم سر تخت افراسیاب
سر نیزه بگذارم از آفتاب
به رستم دهم تخت و گرز و کلاه
نشانمش بر گاه کاووس شاه
تو را بانوی شهر ایران ایران کنم
به چنگ یلان جنگ شیران کنم

Scene 5 - Sohrab and Gordafarid

Stage Direction - Sohrab and Tahmineh exit.
 STORY TELLER takes the stage.

STORY TELLER

Sohrab set out to amass an army and horses.

The news reached King Afrasiab that Sohrab is planning to attack Iran He rejoiced and sent two of his generals with 12,000 warriors to serve under Sohrab's command.

Hoping Sohrab might kill Rostam, he told his generals that father and son should remain strangers. Then he added: If the old warrior Rostam is killed by this young lion, make sure that Sohrab never sees the light of day.

The army and the generals bearing gifts joined Sohrab

Sohrab and his army marched into Iran

They reached a fortress called Seh-peed

The fortress commander faced Sohrab

Yet was quickly defeated and captured

The Castle warriors trembled

The daughter of the commander felt humiliated

Saddened by the capture of the commander

She let out a painful cry

And a cold sigh

A maiden unequaled in beauty and grace

She was unmatched in horsemanship and archery

سهراب رفت در پی تدارک لشگرو اسب.

از آن سو خبر به افراسیاب که سهراب عزم رزم با ایران دارد. افراسیاب شاد از این خبر دو افسر با دوازده هزار دلاور فرستاد خدمت سهراب.

به افسران سپرد، هشدارید، هر چه توانید بکار برید، مباد پدر و پسر یک از یکدیگر بشناسند که این رازیست نهان. شاید رستم پیلتن بهدست سهراب یل کشته شود

ازان پس بسازید سهراب را

ببندید یک شب برو خواب را

افسران با لشکریان و هدایا آمدند خدمت سهراب...

سهراب رهسپار ایران شد.. رسیدند به دژی بنام دژ سپید در مرز ایران

در جنگی پهلوانی سهراب پهلوان دژ را به خفت و خواری به بند کشید .. مردان همه ترسیدند.. دختر دژدار ننگ اش آمد

چو آگاه شد دختر گزدهم

که سالار آن انجمن گشت کم

غمین گشت و برزد خروشی به درد

برآورد از دل یکی آه سرد

زنی بود برسان گردی سوار

همیشه به جنگ اندرون نامدار

So shamed by the action of the commander
That her radiant face turned dark

Without a moment's hesitation
She put on armor
Covered her hair with a steel helmet

Tightened her helmet
Descended for the castle like a lion
She swiftly galloped onto the battlefield

Her name was Gordafarid
No mother had ever born such a daughter

چنان ننگش آمد زکار هژیر
که شد لاله رنگش به کردار قیر

بیپوشید درع سواران جنگ
نبود اندران کار جای درنگ

نهان کرد گیسو به زیر زره
بزد بر سر ترگ رومی گره

فرود آمد از دژ به کردار شیر
کمر بر میان باد پایی به زیر

کجا نام او بود گردآفرید
زمانه زمادر چنین ناورید

Stage Direction - GORDAFARID enters for a solo and exits.

Stage Direction - SOHRAB enters for a solo and sits down center stage. GORDAFARID Gordafarid enters and attacks SOHRAB to begin the fight.

SOHRAB and GORDAFARID's dance

Ending in the capture of Gordafarid and exposition of Gordafarid's hair

Stage Directions: GORDAFARID exits by stopping SOHRAB from following her. SOHRAB moves back to center stage.

Scene 6 - First impression of The fight between Rostam and Sohrab

Stage Direction - With SOHRAB in center stage, STORY TELLER enters and circles SOHRAB

An ode to Sohrab and his horse,

*a long recital, a poetic prose, and
a reminder of fruits of war*

Sohrab summoned his steed
A steed unmatched in speed

سهراب مرکب بادپایش خواست

Good tempered
Strong as steel

مرکب سر سر تک و پولاد رگ و خوش روش و
دلکش و پاکیزه و کوچک سرو سیمین سم و

Pleasant appearance
Elegant profile

طاووس دم و خوی پری / مرکب سیاره و مه
جبهه و مرجان تن و قاقم بدن و کوه توانا و مبارک

Shining hooves
Peacock-like raised tail
Ermine/coral-like hair

پی و عالم طی و زیبق کمر و لاله بناگوش / هژیر
افکن، ظفر رویت و اقبال عنانی، به کف پویه
تدروی و معنبر خط و خالی و مشعشع دم و یالی

An ever-moving planet with delightful manner
A radiant moon on a battlefield

و مقرنس پرو بالی /

A mountain of strength
Graceful gait
Never-ending endurance

Quicksilver waist

Lily-like ears

Lion slayer

Victorious presence and magical bridle

Gliding like a partridge

Colorful like a pheasant

Dazzling texture and bright tail and mane

As if sculpted on the vault of heaven

Remarkable -- A truly remarkable breed

How can I portray the majestic bearing of

This magnificent steed

Emerged from the war camp

Emerged from the camp that hero of Turan

Mounted his horse and galloped ahead

A horse fast as the speed of light

Swift as wind

Leaps that touched the firmament

Steps steady on solid ground

Hoofbeats that break granite stone

به به ! چه توانم که بگویم صفت مرکب فرخنده لقا را

از خیمه برون شد, از خیمه برون شد یل توران. پس

آنکه بر اسب روان گشت به پیش فرس برق وش و تیز

نورد و فلکین عزم و زمین جزم, پی مرکب خارا شکن

و پهن سرین و نمکین چشم و سهی گردن و سیاره

جبین.

اسب چه اسبی! گاه از کاهکشان خورده, از سنبله ی

عرش چریده, کشیدش به برو, دست کشیدش به سر و

سینه و گوش و دم و یالش, ابر گرده ی او زین زر

اندود ببست و بجست و, چو یکی شیر درنده, به

Broad hindquarters

پشتش بنشست و روان گشت به میدان , که از

Bright eyes

صوت خود کرد مجسم همه ی فوج قوا را.

Perfectly shaped neck

Heavenly brow

دلیری مینمایم من شکر ریزی

Horse, what a horse!

چه گویم قوت و سرپنجه و بازوی این گردان

Nourished by heaven-grown hay

Grazed in celestial pastures

دوبیر کوه پیکر شیر جرات ازدها هیبت

Sohrab put arms about the horse

نهادند پای همت بهر کشتی اندرین میدان

Touched its head, neck, mane, ears, body, and tail

به کشتی گیری امروز یاد آور مبارز را

Placed and cinched on its back a befitting saddle

Sprang into the saddle like an angry lion

به کشتی گیری سهراب و رزم رستم دستان

Burning with rage

Set out onto the battlefield

atop of that magnificent steed

باز این گردون دون با ما سر پیکار دارد

I describe his bravery with much color and flare

Else, how could I depict the strength of such heroes

ناوک غم بر دلم از سینه تا سوفار دارد

ای صبا تهمینه را از من ببر یک دم پیامی

The two mountain leopards,

lion-hearted, dragon-like combatants

ازسمنگان تا به زابل ناله های زار دارد

Set out onto the field to wrestle like two mortal foes

قصه ی سهراب و رستم , پند باشد تا بدانی!

To start a war, one must always remember

The battle of Rostam and Sohrab and its ensuing woes

چرخ بازیگر از این بازیچه ها , بسیار دارد

Again, the turn of events is set on having a war with

The arrow of grief in my heart has no end

Please, morning breeze, carry my message to Tahmineh

That lament and wails spread from Samangan to Zabol

The story of Rostam and Sohrab is only an example

Of how this fickle fortune can play with us

SOHRAB Alone spinning with video

At the end of the dance, ROSTAM enters briefly to introduce his shadow, and the shadow, getting bigger while Sohrab is becoming detached of reality. Finally Rostam's Shadow kills Sohrab's shadow

Scene 7 - Hallucination of Sohrab

Storyteller behind a veil, Allowing SOHRAB to settle

STORY TELLER

Many tales have come to their end
Yet the sad old crow still searches for its nest

A lonely bird flying through the dark sky
Pondering over and retracing the course of its flight

In the sky
The evening star faintly flickers

Through a majestic cloud, stained with blood
The light of day fades into the dark of night

On the ground -- his side torn
Sohrab

Burning with fever
Lies in a bed of blood

In the throes of fever, on a bed of blood
Sohrab began to say

بسیار قصه ها که به پایان رسید و باز
غمگین کلاغ پیر ره آشیان نجست
اما هنوز در تک این شام می پرد
پرسان و پی کننده هر قصه از نخست

دل دل زنان ستاره خونین شامگاه
در ابر می چکید
سیمرغ ابرها
می رفت تا بمیرد در آشیان شب
پهلوی شکافته
سهراب
روی خاک

می سوخت می گداخت
در شعله های تب

اما هجوم تب
سهراب را به بستر خونین
گشوده لب

SOHRAB

I am burning up, yet need no water
No, water cannot quench this thirst

Alas, I am thirsty
Alas, this thirst must be a mirage

Mother, what is this place
What am I doing here

Have they all withered away
Gone with the wind
All that was in this garden

Leaving behind
Only the unripe bitter ones

می سوزدم و
به آبم
اما نیاز نیست
نه تشنگی فرونشیند مرا به آب
ای داد از این عطش
فریاد از آن سراب

مادر
اینجا کجاست من به چه کارم ؟

ایا به باد رفت
در باغ هر چه بود ؟
تنها به جای باز

میوه کال گسستگی؟

This ruby red blood
These droplets of garnet

یا قوت های خون

تک قطره های لعل ...

Who gave me this gem
Who placed these red flowers
On my ripped open side

این مهره را که داد

این سرخ گل بگو که به پهلوی من نهاد!؟

Scene 7 - Sohrab and Tahmineh

Stage Direction - Tahmineh appears center upstage

TAHMINEH (recorded)

My precious son
The only fruit of my youth and love

یکتای من پسر

تک میوه جوانی و عشقم کجا شدی ؟

What has become of you
You, a budding forest of promise and hope

ای جنگل جوانه امید

چون شد کزین درخت پر از شاخ آرزو

What happened to all the branches of desire
So suddenly vanished

بی که جدا شدی ؟

Did I not tell you, did I not
To keep your secret unknown to Afrasiab

گفتم تو را نگفتم ؟

کز عطر راز تو

افراسیاب نیز مبادا که بو برد ؟

Yet your pride
Your quest for great deeds

اما تو را غرور به پندارهای نیک

اما تو را شتاب به دیدار تهمتن

Your haste to see Rostam
Denied you wisdom

چشم خرد ببست

دشمن به مصلحت

می داد با تو دست

The deceitful enemy extended a helpful hand
But you, unaware of the enemy's plot

اما تو بی خبر

با آن دورویگان به خطا داشتی نشست

Accepted their help
Fell into their trap

گفتم به پروراندن فرزندی

زیبا و پر هنر

I thought that nurturing a son
Handsome and talented

در رامش آورم سر پر شور تهمتن

باشد که همنشینی این پور و آن پدر

Would bring tranquility
To the restless soul of Rostam

در سرزمین ما

بیخ گیاه کینه بسوزاند

The love of father and son
Would unify our two nations

وین مرز و بوم را

Burn away the roots of hatred

Throughout our lands

با بالهای مهر بپوشاند

Sow instead

Peace and tranquility

SOHRAB

Mother,

Greetings to you

Also farewell

مادر

درود بر تو و

بدرود

Alas, my death now

Is tearing away from me

Your love and affection

دردا که مرگ دامت از دست من ربود

مادر

Oh, my mother

The love that you saved for me

Now with no reproach

Bestow upon Rostam

هر مهر کز برای منت در نهان بود

بی هر ملامتی

با تهمتن بدار که اینک

تنهاترین کسی است که در این جهان

بود

Give him your affection

He is worthy of your love

He is now a desperate lonely man

با او بدار مهر که شایان آن بود

برخیز و رخ بشوی و برآرای گیسوان

دیگر مکن به زاری

آشفته ام روان

Rise and wash your face

Arrange your hair

TAHMINEH (Recorded)

Farewell the fleeting moment of my love

You, the joy of my life – Never tasted life

بدرود رود من بود ونبود من

The only bride-less groom

In all the pages of Shahnameh

ای ناگرفته کام

داماد مرگ حجله شهنامه

داماد بی عروس

A groom with no bride

You, the radiant cypress of light

ای سرو سرخ فام

ای آفریدگار

Oh, Creator

You gave the best – You took the best

دادی تو بهترین و ستاندی تو بهترین

بیداد و داد چیست ؟

What is just – What is unjust

Why give it – Why take it away

آن چیست ؟

چیست این ؟

Scene 8 - Sohrab and Rostam

Tahmineh exits center upstage

Rostam's shadow appears, lost and wondering

SOHRAB

It is late, so very late – Night has fallen
No assisting hand – Only heavenly stars

Hurry to me, my father
No, do not lament

You a lost man – Rise once again
Many challenges await your mighty arm

Sit next to me for a moment
My father – My hero

دیرست آه دیر شیکیر
دیگر به جز ستاره کست دستگیر نیست

نه آب خود میر
ای مرد در به در
بازا که هم ز سنگ تو جوشند چشمه ها
یک دم کنار من بنشین پهلوان پدر

Stage Directions - Rostam enters center upstage

ROSTAM

How blind was Rostam
His name should now be tarnished

He offered no friendship
He sought only war

Alas,
Despite the myriad signs
I did not recognize you – My son
You did not recognize me

رستم چه کور بود که گم باد نام او
دستی به آشتی نگشاده
خود جنگ ساز کرد

پور و پدر برابر و بیگانگی
شگفت
با صد نشان که بر رخ و بالاست
نشناختم تو را
نشناختی مرا

Stage Direction - Story teller enters from downstage right, Sohrab remembers the fight with the father

STORY TELLER

Who is this puppeteer – Behind the curtain
Pulling the strings – Whence this blindness

این پرده پوش شعبده گر چشم بند
کیست
این کوری از کجاست ؟

Stage Direction - Story teller heals the wound of Sohrab. Rostam and Sohrab slowly get up during the following lines and get ready for the fight

My heart warned me: Rostam
Stop and look – He is part of you

Alas
False reasoning – Took over my thoughts
Telling me, no – He is a foe

ROSTAM

می گفت دل که : رستم
بنگر ببین نه بوی تو را دارد
بگو بگو
افسوس عقل باطل
می زد نهیب نه
هان دشمن است او

Scene 9- Fight of Rostam and Sohrab

Stage Direction - at the end of the fight ROSTAM injures SOHRAB, and SOHRAB shows him the Scarlet Stone, ROSTAM carries SOHRAB to center upstage

ROSTAM

Alas
My ill will overcame my compassion
I showed no mercy – I closed my heart

Rostam, Always alone
Overcame the seven hurdles
In the epic of Shahnameh

Even though he yearned to see you near
To admire your towering presence

A brave new hero – A son
A comrade – A companion
My heart warned me: Rostam
Stop and look – He is part of you

Alas
False reasoning – Took over my thoughts
Telling me, no – He is a foe

وای از من پلید
کین بسته بود در به دلم با هزار قفل
دریغا ز یک کلید

رستم
همیشه تنها
از هفتخوان مدهش شهنامه می گذشت
هر چند جان او
در حسرت برآمد و پیدایی تو بود
هر چند چشم او
در جستجوی دیدن رعنائی تو بود
نو خاسته دلیری
فرزندی
همراه و همنبرد
لیکن بدین صفت که تو از راه آمدی
تنهاست باز مرد

SOHRAB

When in deceit
You raise your mighty sword

Even if it is – For a righteous cause
Beware – Eventually

The same deceptive sword
Will aim at your own heart

دستت چو تیغ خدعه فرود آرد
حتی به راه داد
هشدار
عاقبت
آن تیغ را به قلب تو می کارد

Stage Directions: Lights on Sohrab goes down
Mood changes from denial to acceptance

STORY TELLER

The sound that is heard – is from no one
Sohrab in pain – Burning up inside

از هیچ کس نبود صدایی که می رسید
سهراب دردمند
در خویش می تپید

SOHRAB

Where has gone the moonlight
That shone over that castle-top

آن ماهتاب سرزده از برج کهنه کو ؟
کو آن پرنده کو ؟

Where is that free bird
Where has she gone

گرد آفرید آن گل پرخاشجو چه شد ؟

What happened to that budding flower
Gordafarid

Stage Directions: Grafarid Appears

GORDAFARID (recorded)

You, Sohrab , An impatient soul
Night is half gone

ای جان ناشکیبا
سهراب

Dawn in upon us
Sleep

شب می رود ز نیمه

Our passing encounter

Was just the blink of an eye

سحر می رسد به خواب

Regret is all that remains
For us now

دیدار ما
زیاده درین سرگذشت بود
بیگاه و پرشتاب

We passed one another
Like two shooting stars

جز حسرتی چه سود تماشا را
گاه عبور تند شهاب از بر شهاب
یا دسته گل بر آب ؟

Or as a bouquet of flowers
Carried away -- By a waterfall

بگذار همچو سایه در این شب فرو شوم
با شورهای دل

I now will disappear
Into the shadow of night

Leave you alone
With your pain and sorrow

تنها گذارمت
همراه عشق خویش
به یزدان سپارمت

Entrust you to the Creator
I give you my love

SOHRAB

No – For a moment longer
Stay with me now

نه
با من دمی بمان

In our brief struggle
At the height of our battle

در تنگنای کوتاه آن دیدار
دراوج کارزار

We gave in to the devil
We lost our wisdom

اهریمنانه دستی گر عقل ما ربود
دلهای ما به هم دری از عشق برگشود
دیدار ما ضروری این سرگذشت بود

Yet our hearts were brightened
By the glow of our love

Fate had it written
That we should meet

Stage Direction - Sohrab and Gordafarid play

SOHRAB

The love we did not taste
We saw floating
Like a bouquet of flowers

آری
ما عشق را اگر نچشیدیم
آن را چو دسته گل

Being carried away
By the storm of life

بر روی آبهای روان دیدیم
وینک که راه وادی خاموشان

Now that I will join
The silence of death

در پیش می گیرم
عاشق می میرم

The death I accept
Since I am in love

Scene 10- Sohrab and Ferdowsi

SOHRAB

You, the wise Master of the word
With a stroke of blood – You finished my tale

ای پر خرد حکیم سخن ساز
با نقطه ای ز خون
پایان گذاشتی

A story that began
With the promise of love

آن قصه را که عشق

How beautifully you gave me life
How quickly you took it away

دیباچه می نوشت در آغاز
پروردی ام چه نیک و
رها کردی ام

You the creator of champions
This has not been your style

چه زود
ای گردآفرین

You the creator of kings
In this great book of yours
With a stroke of the pen

به نگارش
ایینت این نبود

You render my father
An immortal hero

ای شهریار داد

Yet I so young -- Yes, so very young
You kill by his hand

در دفتر بزرگ تو با گردش قلم
بی مرگ می شود پدرم پیر پهلوان

Tarnishing his name in your story
Leaving Tahmineh with grief and sorrow

اما مرا جوان
آری جوان به دست همین مرد می کشی
بدنام کرده رستم دستان به داستان
تهمینه را نشانده به اندوه بیکران

Laden with deceit
Filled with hidden plots

انگار تا که من بر رسیدم
وارونه شد جهان
ناراستی پدید
پیوندها نهان

Father and son
Swords raised against one another

Yet no staying hand
No warning sign

پور و پدر برابر هم تیغ می کشند
اما

No thread of kinship
No trace of affection

پایی نه در میان
دستی نه پیشگیر

In total darkness
We battled to the death

یک لب به مهربانی و پیوند باز نه

Son against father
While in every corner

Hidden there was
The ugly face of the enemy
Wishing our demise

Those who are silent
With their lips sealed

Obedient they are
But to which master
Who crafted them

Did not their silence
Add fuel to the fire

You, the wise Master of the word
With a stroke of blood – You finished my tale

ما در جدال مرگ به تاریکی
فرزند با پدر
وان چهره های زشت سزاوار دشمنی
پنهان به گوشه ها
بر ما نظاره گر

لب بسته خامشان
فرمانبران رام کدام آفریدگار
یا بد سرشتگان کدام آفرینش اند ؟
اینان به خامشی
ایا نه هیمة های مدد کار آتش اند ؟

STORY TELLER

Be calm
You, the soothing balm for lonely hearts

Renowned
You the crown jewel of Rostam's loins

Be calm
Once as a hero
You set out on a dangerous path

No longer should you complain
No longer should you lament

Be now a hero
And like a hero – End this story

When you accepted to wear
This symbol of your father
This famous scarlet stone

You exposed yourself
To all kinds of trouble

آرام
ای آرزوی تنگدلان
بر کشیده نام
تا تارک سلاله رستم
آرام
در راه پر مخاطره بگذاشتی چو گام
دیگر چه جای شکوه و اندوه ؟
پر مایه پهلوان
در خورد پهلوانی
این قصه کن تمام
آن دم که خود پذیره شدی مهره پدر
یاقوت دانه شهره گیتی را
بستی به بازوان
در از بلا به خویش گشودی و در نخست
باید که راز فاجعه در سنگ سرخ جست
سهراب آنچه زیور بازوی و دست توست

The secret of your demise
Lies in this amazing armband
Sohrab – That stone which adorns your arm
That talisman

Yes – It is the mark of a world hero

He who wears this mighty sign
Unwittingly affects the world

Sohrab

Yes, you do not thirst for water
As water is under your feet

Listen to me, Sohrab
Enlightenment is your remedy

The rocky spring of knowledge
Is your place

Let me make it clear
The secret of this stone

This magical talisman
This potion of death

That holds the power of life
It gives death or eternal fame

Poison, yes it is poison
This ruby-red wine -- It kills

No one drinks it
Except the impassioned ones

It kills so that – At every new dawn
Its message reemerges

Like the morning sun

You the fortunate one
An eternally famous youth

Your wound of shallowness
Shall be an example
To whoever is holding a sword

You are dying so that
The wound of your emptiness

آن مهره،

ای،

مهر جهان پهلوانی است

مردی بدان برآمده را، ناچار

حتی

در مرز و بوم خویش

نقشی جهانی است

سهراب

آری تو را عطش نه به آب است از آن که آب

در زیر پای توست

از من شنو که روشنی جان دوی توست

بگذار

یک راز سر به مهر بگویمت آشکار

این مهره شگرف

معجون مرگ دارو و جان داروست

میرایی و شکفتگی جاودان در اوست

زهر است زهر باده لعلش

جز عاشقان پیاله نگیرند از این شراب

بیگاه می کشد

تا هر پگاه بر کشدت همچو آفتاب

هان ای خجسته جان

ای جاودان جوان

تو می روی که زخم تهیگاه خویش را

بر هر که خنجریش به دست است

بنمایی

تو می روی که زخم تهیگاه خویش را

در چشم خستگان پریشان شب زده

بر آن کسان که بی خبر از چند و چون کار

بازوی خویش را

بر طوق پهلوانی پیکار می دهند

بگشایی

تا عاشقان مباد کزین پس خطا روند

با این چراغ سرخ به ره آشنا روند

Always would be remembered
By many yet to come

It would open the tired eyes
Of those who unaware of hidden plots

Give their support to any heroic cause

Thereafter the compassionate ones
Would not follow this misguided route

But clearly see the path
Under this glowing red light

Battles that I have fought
Needed no weapon

My mighty pen
Has been my sword

Whether good or whether bad
Whether joyous or whether sad
It is your cradle, your history
A record of sorrow, songs, and anguish
A fountain of wisdom that inspires your love
It is your Shahnameh
The story of your roots

بر دفتري چنان
جنگيده ام بسي
نه به شمشير
با قلم

گر نيك اگر كه بد
گر دلشكن اگر كه دلاراست
گهواره شما پيشينه شما
غمنامه و سرود و ستمنامه شما
زرنامه خرد عطش داد عطر عشق
شهنامه شما و نسبنامه شماست

SOHRAB (recorded)

از كه بناليم؟! پراكندگي ميوه آن تلخ دانه هايي است كه خود بر اين زمين افشانده ايم و اکنون بارور شده است.
هر كه را آرماني در سر و آرزويي در دل بوده است، در سياهچال جدائي با خويش مي تابد.
و اما كليد گمشده اين سياهچال بزرگ؟!

Why lament and wail
We reap the fruits of what we sow
Whoever had stars in his eyes and hope in his heart
Has faded into the tormenting shadow of loneliness and despair
Where is the missing key to this dungeon?

THE END